

людинолюбності і/або економічну ефективність і/або виконання культурної функції перетворюються з мікроцивілізацій на не-цивілізації. За умови визнання та практичного втілення принципу центрального місця людини у світобудові можливий процес трансформації підприємства-не-цивілізації на мікроцивілізацію.

Загалом, зараз підприємства-мікроцивілізації можуть утворитися таким чином:

- 1) з економічно ефективних не-цивілізацій (близько 50 % підприємств);
- 2) з протомікроцивілізацій – людиноцентричних економічно ефективних господарюючих суб'єктів, яких за нашими оцінками близько 1% від загальної сукупності підприємств;

- 3) шляхом безпосереднього започаткування у якості підприємства-мікроцивілізації (внаслідок розробки реалізації на практиці положень концепції «підприємство як мікроцивілізація»[1]).

Виявлення підприємства-мікроцивілізації здійснюється на основі застосування кількісного та якісного методу ідентифікації мікроцивілізацій.

Створенню та функціонуванню підприємств-мікроцивілізацій можуть завадити такі проблеми:

- 1) аномія та атомізація суспільства внаслідок кризи людяності;
- 2) фінансово-економічна криза, яка робить неефективною діяльність підприємств щодо отримання ресурсів для функціонування та розвитку;
- 3) волонтаризм та безвідповідальність власників перед колективом (вирішення можливе на основі перегляду питання про власність на користь більш справедливого її розподілу між громадянами мікроцивілізації);
- 4) формалізм щодо вирошування інститутів активного громадянства та культурного лідерства;
- 5) відсутність відповідальної особи, або спеціалізованої-цивілізаційної служби, що має забезпечити процес цивілізаційних змін на підприємстві;
- 6) декларування принципу людиноцентричності замість його втілення;
- 7) низький рівень розвитку людського, соціального капіталу.

Загалом, для забезпечення умов цивілізаційного переходу до суспільства знань перспективним є створення інноваційної форми культурно-економічної діяльності на мікрорівні у виді підприємства-мікроцивілізації. Це дасть змогу, з одного боку, надати економіці гуманістичного характеру, а з іншого - зберегти та розвинути людину, суспільство, природу, культуру.

1. Благодетєлева-Вовк С. Л. Підприємство як мікроцивілізація // Монографія [Текст] / С. Л. Благодетєлева-Вовк. – Черкаси : Брама – Україна, 2010. – 402 с.

А.Б. Бойчук, Н.О. Литвиненко
Національний університет “Львівська політехніка”

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВ’ЯЗАННІ ПРОБЛЕМ ІНВЕСТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© Литвиненко Н.О., Бойчук А.Б., 2011

Транзитивна Економіка деяких країн пострадянського простору, в тому числі і України, на сучасному етапі розвитку характеризується переходом до ресурсозберігаючого типу виробництва, при якому вирішальне значення набувають не обсяги витрачених ресурсів, а людський капітал, наука, освіта, інформація й творча праця. Очевидно, що саме науці на даному етапі відводиться

особливе місце. Вона повинна стати стимулюючим середовищем інновацій, а інновації – основою розвитку національної економіки.

Очевидно, що інноваційна діяльність нерозривно пов'язана з інвестиційною, адже створення інноваційного продукту – це процес, що потребує багато часу і коштів, тобто інвестицій. Розвиток науково-технічного прогресу спричинив нову хвилю інвестування в підприємства, які займаються розробкою нових технологій. Успішне функціонування підприємств і досягнення стратегічних переваг в умовах конкуренції значною мірою залежать саме від результативності їхньої інноваційної діяльності. Тому важливим напрямком розвитку країни в цілому та кожного підприємства зокрема являється пошук нових технологій, шляхів, методів розвитку виробництва, зокрема через впровадження інновацій та з врахуванням особливостей національної економіки, в якій будь-який інноваційний процес носить ризиковий характер через нестабільний розвиток України.

Вищевикладене засвідчує актуальність обраної теми та цільову спрямованість публікації, метою якої є аналіз стану регламентації інвестиційно-інноваційної діяльності на Україні та внесення окремих пропозицій для залучення інвестицій в інноваційну сферу.

Нині проблемам інвестування інноваційної діяльності присвячені праці відомих в Україні та за кордоном вчених: Виханського О.С., Глухова В.В., Ільєнкової С.Д., Молчанова Н.Н., Бурлакова В.В., Вовканича С.Н., Гальчинського А.С., Гейця В.М. Губенка П.Г., Денисюка В.А. та інших.

Регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності у нашій державі здійснюється рядом законодавчо-нормативних актів, зокрема Господарським та Податковим кодексами України, а також Законами України «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та ін..

Відповідно до Господарського кодексу України, інноваційною діяльністю у сфері господарювання є діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій із метою виконання довгострокових науково-технічних програм із тривалими термінами окупності витрат і упровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя [1].

Варто відзначити, що ситуація з розвитком інновацій в Україні є досить складною, а ще більше її поглибила фінансова криза. За наявності в країні значних фундаментальних і технологічних доробок, відбувається зниження активності інноваційної діяльності, пов'язаної передусім із браком власних коштів у підприємств і обмеженістю бюджетного фінансування. Вирішення наявної на сьогодні проблеми збільшення обсягів вітчизняного виробництва можна зумовити двома чинниками: збільшенням купівельної спроможності підприємств і населення та зростанням конкурентоспроможності товарів вітчизняного виробника на внутрішньому і зовнішньому ринках. Інноваційний шлях розвитку економіки якраз і забезпечує цю конкурентоспроможність шляхом постійного оновлення технологій, товарів і послуг різноманітного призначення, стабілізацією і розширенням ринків збуту, ефективним використанням науково-технічного потенціалу і стимулюванням його зростання. В активізації інноваційної діяльності найбільше зацікавлені: підприємець, адже це випуск нових і конкурентоздатних видів товарів, який дає йому гарантований прибуток, швидке повернення вкладених коштів, накопичення вільного капіталу і можливість його вкладення у розширення виробництва; працівник, адже це – нові робочі місця, гарантована і своєчасно виплата заробітної плати; споживач – він отримує доступ до нових видів товарів із кращими споживацькими якостями; і нарешті – держава, оскільки розвиток інноваційної діяльності це збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, надходження до держави іноземного капіталу у вигляді прямих інвестицій [3].

Для залучення інвестицій у інноваційну сферу перш за все необхідно створити потрібні умови, а саме на законодавчому рівні, захисти права на інтелектуальну власність інноваційних проектів, змінити податкову і амортизаційну політику, направити її на реалізацію інноваційних заходів [3]. Все це частково передбачено в нашому законодавстві, але нажалю реальної дії не має.

Згідно Податкового кодексу України підтримка інноваційного розвитку реалізується за допомогою інструментарію спеціального режиму оподаткування технологічних парків, їх учасників та спільних підприємств, що виконують проекти технологічних парків. Режимом оподаткування технопарків передбачено:

- можливість надання органу митного контролю податкового векселя з тривалим строком погашення на суму податкового зобов'язання з податку на додану вартість за умови імпорту нового устаткування, обладнання та комплектуючих до нього, а також матеріалів, які не виробляються в Україні;

- зарахування на спеціальні рахунки учасників технологічних парків та спільних підприємств, що виконують проекти технологічних парків, 50% суми податку на прибуток підприємств, решта 50% зараховується на спеціальний рахунок керівного органу відповідного технологічного парку [4].

Вищеперелічені пільги в разі своєї дієвості, мабуть, дали б значний результат для зростання інвестицій в інновації в Україні, але рід в тім, що починаючи з 2003 року дія цих пільг щорічно призупинялася Законом України «Про державний бюджет» на відповідний рік. А з 2005 року ці пільги взагалі були вилучені із Закону України «Про інноваційну діяльність». З'явилися вони, але уже в дещо обмеженому варіанті в Податковому кодексі України, та їх зустріла така ж сама доля, стосовно заборони Законом Про державний бюджет.

Крім того, на законодавчому рівні не розробляються напрямки, принципи і форми забезпечення конкурентоздатності вітчизняної продукції. Економічна криза призвела до спаду виробництва та занепаду творчого винахідництва, як вирішеного стимулятора виробництва, що значно знизило економічний розвиток [4].

Отже, конкурентна політика України потребує докорінного перегляду, оскільки вона діє в протигагу світовому розвитку. В Україні немає дієвого закону, який би регламентував правові основи підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції шляхом інвестицій в інновації. Основою розвитку інноваційної діяльності в Україні повинне стати чітке державне регулювання цієї сфери. Варто привести в дію механізм пільгового оподаткування підприємств, що займаються створенням інноваційних продуктів і технологій та інвестують у них. Неприпустимим є той факт, коли один закон заперечує інший. Від ефективності інвестиційно-інноваційної політики залежить стан виробництва, конкурентоздатності вітчизняної продукції, рівень технічної оснащеності основних виробничих фондів наших підприємств та, як результат, - вирішення соціально-економічних проблем України.

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV. 2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. 3. Беліков О.В. Інвестування в інноваційну діяльність. Проблеми та шляхи їх вирішення // Юридична канцелярія – 2010 - №3. С 22-29. 4. Бровко В.М. Взаємозв'язок інвестиційної і інноваційної діяльності в Україні // Регіональні аспекти. – 2010. - №6. – С. 55-57.